

Tutkinnon perusteet

Yrittäjyyden ammattitutkinto

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Yrittäjyyden ammattitutkinto

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Opiskelija osaa arvioida omia edellytyksiään toimia yrittäjänä. Hän osaa laatia liiketoimintasuunnitelman ja kehittää yritystoimintaa vastuullisesti. Opiskelija osaa arvioida digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia ja tulevaisuuden kehitysnäkymiä. Opiskelija verkostoituu, käyttää tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintäteknikkaa sekä asiantuntija-apua. Opiskelijalla on viestintä- ja vuorovaikutusosaamista ja yleistä talouden hallinnan osaamista. Hän kehittää omaa osaamistaan suunnitelmallisesti ja huolehtii työhyvinvoinnistaan. Tutkinnon suorittaneen osaaminen vaihtelee osaamisaloittain sekä valinnaisten tutkinnon osien mukaan. Tehtävät voivat olla yritystoiminnan käynnistämiseen tai yritystoiminnan kehittämiseen liittyviä.

Yritysneuvojalla on asiakaslähtöistä neuvontaosaamista ja liiketoimintaosaamista. Opiskelija osaa arvioida erilaisia liiketoimintasuunnitelmia ja neuvoa yrityksen käynnistämiseen ja kehittämiseen liittyvissä asioissa. Hän ottaa neuvonnassa huomioon yritystoiminnan vastuullisuuden. Opiskelija verkostoituu monipuolisesti ja hyödyntää tehtävissä eri alojen asiantuntijoita. Opiskelija kehittää omaa osaamistaan suunnitelmallisesti. Tutkinnon suorittaneen osaaminen vaihtelee valinnaisten tutkinnon osien mukaan.

Valinnaisten tutkinnon osien osaaminen voi liittyä esimerkiksi myyntiin ja markkinointiin, työn organisointiin ja johtamiseen, tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen, talouden hallintaan, tuotannon suunnitteluun ja kehittämiseen, verkkokaupan perustamiseen ja kehittämiseen, yrityskaupan toteuttamiseen tai liiketoiminnan digitalisointiin.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Tutkinnon suorittaneet voivat työskennellä itsenäisenä yrittäjänä, yrittäjämäisessä toiminnassa tai yritysneuvojina.

Perusteen nimi	Yrittäjyyden ammattitutkinto
Määräyksen diaarinumero	OPH-126-2021
Osaamisalat	Yritysneuvonnan osaamisala (10) Yritystoiminnan kehittämisen osaamisala (2285) Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisala (2284)
Voimaantulo	01.01.2022

Sisältö

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	4
2.1. Yritystoiminnan suunnittelu ja käynnistäminen, 50 osp (106672).	4
2.2. Työn organisointi ja johtaminen, 50 osp (106674).	6
2.3. Myynti ja markkinointi, 50 osp (106675).	7
2.4. Taloudellisen tuloksen varmistaminen ja kehittäminen, 50 osp (106677).	8
2.5. Tuotannon suunnittelu ja kehittäminen, 50 osp (106678).	10
2.6. Tuotteiden ja palvelujen kehittäminen, 50 osp (106676).	11
2.7. Yrityskaupan suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp (106671).	12
2.8. Verkkokaupan perustaminen ja kehittäminen, 50 osp (106680).	14
2.9. Liiketoiminnan osa-alueen digitalisointi, 50 osp (106679).	16
2.10. Neuvontatehtävissä toimiminen, 50 osp (106670).	17
2.11. Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp (106696).	19
2.12. Yritystoiminnan analysointi ja kehittäminen, 50 osp (106673).	19
3. Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisala.	22
4. Yritystoiminnan kehittämisen osaamisala.	23
5. Yritysneuvonnan osaamisala.	24

1. Tutkinnon muodostuminen

Yrittäjyyden ammattitutkinto (150 osaamispistettä) muodostuu osaamisalakohtaisista pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista. Tutkinnossa on kolme osaamisalaa:

- yritystoiminnan suunnittelu ja käynnistäminen
- yritystoiminnan kehittäminen
- yritysneuvonta.

YRITYSTOIMINNAN SUUNNITTELUN JA KÄYNNISTÄMISEN OSAAMISALA 150 OSP
Pakolliset tutkinnon osat 50 osp
Yritystoiminnan suunnittelu ja käynnistäminen, 50 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 100 osp
Työn organisointi ja johtaminen, 50 osp
Myynti ja markkinointi, 50 osp
Taloudellisen tuloksen varmistaminen ja kehittäminen, 50 osp
Tuotannon suunnittelu ja kehittäminen, 50 osp
Tuotteiden ja palvelujen kehittäminen, 50 osp
Yrityskaupan suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp
Verkkokaupan perustaminen ja kehittäminen, 50 osp
Liiketoiminnan osa-alueen digitalisointi, 50 osp
Neuvontatehtävissä toimiminen, 50 osp
Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 50 osp
YRITYSTOIMINNAN KEHITTÄMISEN OSAAMISALA 150 OSP
Pakolliset tutkinnon osat 50 osp
Yritystoiminnan analysointi ja kehittäminen, 50 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 100 osp
Työn organisointi ja johtaminen, 50 osp
Myynti ja markkinointi, 50 osp
Taloudellisen tuloksen varmistaminen ja kehittäminen, 50 osp
Tuotannon suunnittelu ja kehittäminen, 50 osp
Tuotteiden ja palvelujen kehittäminen, 50 osp
Yrityskaupan suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp
Verkkokaupan perustaminen ja kehittäminen, 50 osp
Liiketoiminnan osa-alueen digitalisointi, 50 osp
Neuvontatehtävissä toimiminen, 50 osp
Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 50 osp
YRITYSNEUVONNAN OSAAMISALA 150 OSP
Pakolliset tutkinnon osat 50 osp
Neuvontatehtävissä toimiminen, 50 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 1 50 osp
Yritystoiminnan suunnittelu ja käynnistäminen, 50 osp
Yritystoiminnan analysointi ja kehittäminen, 50 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 2 50 osp

Työn organisointi ja johtaminen, 50 osp
Myynti ja markkinointi, 50 osp
Taloudellisen tuloksen varmistaminen ja kehittäminen, 50 osp
Tuotannon suunnittelu ja kehittäminen, 50 osp
Tuotteiden ja palvelujen kehittäminen, 50 osp
Verkkokaupan perustaminen ja kehittäminen, 50 osp
Liiketoiminnan osa-alueen digitalisointi, 50 osp
Yrityskaupan suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp
Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 50 osp

2. Tutkinnon osat

2.1. Yritystoiminnan suunnittelu ja käynnistäminen, 50 osp (106672)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- arvioi ja kehittää omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä
- laatii liiketoimintasuunnitelman laskelmineen
- rakentaa kestäväen tulevaisuuden liiketoimintaa
- arvioi digitalisaation liiketoimintamerkityksen
- tekee yritystoiminnan käynnistämiseksi tarvittavat toimenpiteet

Arviointi

Arvioida ja kehittää omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• arvioi yritystoiminnassa edellytettyä osaamista ja omaa osaamista• kehittää ammatillista osaamistaan ottamalla huomioon tarvittavat tiedot ja taidot sekä oma työhyvinvointi• arvioi monipuolisesti oman osaamisen tuotteistamista• arvioi yritystoiminnan hyötyjä ja riskejä ja päättää yrittäjäksi ryhtymisestä

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen laskelmineen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• täsmentää liikeidean• ottaa huomioon brändinhallinnan mahdollisuudet• arvioi toimintaympäristöä kilpailijoiden ja tulevaisuuden mahdollisuuksien näkökulmasta• suunnittelee asiakkuudet• suunnittelee liiketoiminnan eri osa-alueet kuten myynnin, markkinoinnin, asiakaspalvelun, tuotannon, logistiikan ja talouden• laatii realistisen budjetin ja kannattavuuslaskelman 1-3 vuodelle ottaen huomioon hinnoittelun, myynnin rakenteen, investoinnit ja rahoituksen• laatii markkinointisuunnitelman ja määrittelee myyntitavoitteet• suunnittelee tarvittavat resurssit• selvittää verkostoyhteistyön mahdollisuudet• tunnistaa riskejä ja varautuu niihin

Kestävää tulevaisuutta rakentava liiketoiminta	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	tunnistaa oman toimialansa ekologisen, eettisen ja sosiaalisen vastuullisuuden näkökohdat arvioi kestäväen kehityksen tulevaisuuden näkymiä ja sen pohjalta asiakkaiden tarpeiden muutosta tunnistaa omat vaikutusmahdollisuutensa yrittäjänä ilmastonmuutoksen, muiden ympäristökysymysten ja luonnonvarojen ylikulutuksen ehkäisemisessä arvioi ja kehittää liikeideaansa kestäväen tulevaisuuden rakentamisen näkökulmasta

Digitalisaation liiketoimintamerkityksen arvioiminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	selvittää toimialalla hyödynnettäviä digitalisaation mahdollisuuksia selvittää digitalisaation hyödyntämiseen liittyviä tieto- ja kyberturvallisuusasioita arvioi digitalisaation hyödyntämistä liiketoiminnan eri osa-alueilla päättää digitalisaation hyödyntämisestä liiketoiminnan eri osa-alueilla

Yritystoiminnan käynnistämiseksi tarvittavat toimenpiteet	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	tekee yritystoiminnan käynnistämiseksi tarvittavat perustamistoimenpiteet käynnistää yritystoiminnan eri osa-alueet järjestää tarvittavan rahoituksen käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja sovelluksia sekä digitaalisia palveluja noudattaa toimialaan liittyviä säädöksiä, määräyksiä ja ohjeita noudattaa tietosuoja- ja salassapitosäädöksiä noudattaa työturvallisuusohjeita toimii ergonomisesti tuntee työsuojelun käytännöt omalla toimialalla viestii liiketoiminnastaan kirjallisesti ja suullisesti eri tilanteissa toimii vuorovaikutustilanteissa suomen tai ruotsin kielellä ja yritystoiminnassa edellytetyllä vieraalla kielellä toimii laatutavoitteiden, kestäväen kehityksen ja eettisten periaatteiden mukaisesti ottaa huomioon ympäristöasioiden hallinnan käytännöt omalla toimialalla

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä laatimalla kirjallisen liiketoimintasuunnitelman laskelmineen ja tekemällä yritystoiminnan suunnitteluun ja käynnistämiseen liittyviä työtehtäviä. Työtehtävät voivat liittyä myös yrityskauppaan tai sukupolvenvaihdokseen. Opiskelija arvioi valmiuksiaan toimia yrittäjänä ja kehittää ammatillista osaamistaan.

Yritysneuvonnan tehtävissä ammattitaito osoitetaan analysoimalla erilaisia liiketoimintasuunnitelmia kirjallisesti ja neuvomalla yrittäjiä yritystoiminnan käynnistämiseen liittyvissä asioissa.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.2. Työn organisointi ja johtaminen, 50 osp (106674)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- johtaa itseään päivittäisessä työssä
- suunnittelee ja organisoii työtä
- dokumentoi yrityksen toimintatavat
- toteuttaa työn organisoinnissa tarvittavat muutokset

Arviointi

Itsensä johtaminen päivittäisessä työssä	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• tunnistaa omat toimintatavat ja määrittelee kehittämistarpeet • suunnittelee ajankäyttöään ja priorisoi tehtäviään erilaisissa tilanteissa • ratkaisee yritystoimintaan liittyviä ongelmia viivytystä • arvioi realistisesti tavoitteiden saavuttamiseksi edellytettyä resurssitarvetta

Työn suunnittelu ja organisointi	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• määrittelee vastuut ja jakaa työtehtävät yhdessä sovitulla tavalla • suunnittelee ja järjestää tarvittavat resurssit muuttuviin tilanteisiin • rakentaa verkostoja ja johtaa niitä tavoitteellisesti • hyödyntää erilaista asiantuntijuutta tarpeen mukaisesti

Yrityksen toimintatapojen dokumentointi	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• kuvaa eri liiketoiminnan osa-alueisiin liittyvät olennaiset päivä-, kuukausi- ja vuositasolla toteutettavat tehtävät ja menettelytavat ottaen huomioon sesongit • laatii selkeät työskentelyohjeet yritystoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi erilaisissa tilanteissa • ottaa huomioon sidosryhmät, toimitilat, verkkoympäristön ja tietojärjestelmät

Työn organisoinnissa tarvittavien muutosten toteuttaminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• ennakoi toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia • reagoi suunnitelmallisesti ja oikea-aikaisesti muutoksiin • kehittää työn organisointitapoja ja vuosisuunnittelua • arvioi rekryointitarvetta ja -mahdollisuuksia • arvioi omaa johtamisosaamistaan

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla ja organisoimalla työtehtäviä ja omaa ajankäyttöään. Opiskelija hankkii tarvittaessa resursseja ja johtaa päivittäistä toimintaa. Opiskelija dokumentoi olennaiset työtehtävät perehdyttämishjeeksi. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.3. Myynti ja markkinointi, 50 osp (106675)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- suunnittelee myyntiä ja markkinointia
- toteuttaa myyntiä ja markkinointia
- arvioi ja kehittää myynnin ja markkinoinnin tuloksellisuutta

Arviointi

Myynnin ja markkinoinnin suunnittelu	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• tarkentaa myynnin ja markkinoinnin kohderyhmät arvioimalla asiakkaiden tarpeita ja ostokäyttäytymistä• määrittelee myynnin ja markkinoinnin tavoitteet kanavakohtaisesti• määrittelee mittarit ja aikataulut ottamalla huomioon toimenpiteiden tavoitellut tulokset• valitsee soveltuvat myynti- ja markkinointimenetelmät ja -kanavat• määrittelee asiakaspalvelun laadulliset tavoitteet ja toimintatavat• määrittelee tarvittavat toimenpiteet, resurssit, vastuut ja budjetin• kartoittaa tarvittavan asiantuntemuksen ja verkostojen hyödyntämisen mahdollisuudet• suunnittelee tavoitteet ja toimenpiteet säädösten mukaisesti, eettisesti ja vastuullisesti• ottaa huomioon digimarkkinoinnin keinot ja kanavat suunnittelussa

Myynnin ja markkinoinnin toteuttaminen

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit

- huolehtii markkinoinnin ja myynnin toteutumisesta suunnitelman mukaisesti
- huolehtii olemassa olevista asiakkuuksista myynnin, markkinoinnin ja asiakaspalvelun keinoin
- luo suunnitellusti uusia asiakkuuksia
- palvelee asiakkaita ja hoitaa myynnin ja markkinoinnin jälkitoimet
- toteuttaa myynnin ja markkinoinnin eettisesti ja vastuullisesti
- ottaa huomioon kansainvälisyyden ja erilaiset kulttuurit
- johtaa systemaattisesti ostopalveluna toteutettua myyntiä ja markkinointia
- ylläpitää asiakastietoja säädösten edellyttämällä tavalla
- ottaa huomioon digimarkkinoinnin toimenpiteiden toteuttamisessa

Arvioida ja kehittää myynnin- ja markkinoinnin tuloksellisuutta

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit

- seuraa markkinoinnin ja myynnin tuloksellisuutta tavoitteisiin nähden
- kerää säännöllisesti asiakaspalautetta
- kerää säännöllisesti palautetta yhteistyökumppaneilta
- hyödyntää digimarkkinoinnin dataa kehittämisessä
- tekee korjaavia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla ja toteuttamalla myyntiä ja markkinointia tavoitteellisesti. Opiskelija arvioi ja kehittää myynnin ja markkinoinnin tuloksellisuutta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.4. Taloudellisen tuloksen varmistaminen ja kehittäminen, 50 osp (106677)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- suunnittelee yrityksen taloutta eri aikajäniteillä
- seuraa ja arvioi yrityksen taloudellista tilannetta tilikauden aikana
- tekee tarvittavat toimenpiteet taloudellisten tulosten saavuttamiseksi

Arviointi

Yrityksen talouden suunnittelu eri aikajänteillä	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• päättää, mitkä taloushallinnon tehtävät hoidetaan omassa yrityksessä ja mitkä ostetaan ulkopuolelta• laatii realistiset budjetit 1-3 vuodelle ottamalla huomioon yrityksen strategiset tavoitteet• hinnoittelee palvelut ja tuotteet ottamalla huomioon katetavoitteet• tunnistaa toiminnan energia-, materiaali- ja jätehuoltokustannukset ja esittää keinoja niiden pienentämiseksi• suunnittelee tarvittavat investoinnit• laatii rahoituslaskelman seuraavalle kolmelle vuodelle ennakoiden markkinatilanteen mahdolliset muutokset• hyödyntää asiantuntijapalveluita• hyödyntää taloushallinnon digitalisaatiota talouden kehittämistyössä

Yrityksen taloudellisen tilanteen seuraaminen ja arviointi tilikauden aikana	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• seuraa systemaattisesti talouden tunnuslukuja ja vertaa niitä tavoitteisiin hyödyntäen taloushallinnon järjestelmiä• analysoi tunnuslukuja vertaamalla niitä alan yrityksiin hyödyntäen taloushallinnon järjestelmiä• hyödyntää asiantuntijoita tunnuslukujen analysoinnissa• arvioi tarvittavat toimenpiteet taloudellisen tilanteen kehittämiseksi ja tavoitteisiin pääsemiseksi

Tarvittavien toimenpiteiden tekeminen taloudellisten tulosten saavuttamiseksi	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• tekee taloudellisen tilanteen parantamiseen liittyvät tehtävät suunnitelmallisesti• seuraa kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden kehittymistä säännöllisesti• arvioi yrityksen tilannetta tuloslaskelman ja taseen pohjalta hyödyntäen tarvittaessa asiantuntijoita• arvioi budjetin toteutumista ja tehdä tarvittavat johtopäätökset seuraaville tilikausille• hyödyntää talouden seurannassa ja analysoinnissa digitalisaatiota ja analytiikkaa

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla, seuraamalla ja kehittämällä yrityksen taloudellista tilannetta. Tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisessa otetaan huomioon markkinatilanne ja siihen liittyvät riskit ja mahdollisuudet. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.5. Tuotannon suunnittelu ja kehittäminen, 50 osp (106678)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- suunnittelee tuotanto- tai palveluprosessin
- toteuttaa tuotanto- tai palveluprosessin
- arvioi ja kehittää tuotanto- tai palveluprosessia

Arviointi

Tuotanto- tai palveluprosessin suunnittelu	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• päättää liikeidean mukaisesti, mitä tuotetaan itse ja mitä hankintojen kautta• valitsee alihankkijat, tavarantoimittajat tai kumppanit yrityksen liikeidean mukaisesti• ottaa ympäristö- ja eettiset näkökohdat huomioon hankinnoissa ja kumppaneiden valinnassa• tunnistaa yrityksen toiminnan ja tuotannon ympäristövaikutukset• suunnittelee tuotannon hyödyntäen ympäristövaikutusten hallinnan keinoja ja työkaluja• selvittää tuotantoprosessiin liittyvät riskit ja varautua niihin• suunnittelee logistiikan ja arvioida sen kustannukset• suunnittelee laadunhallinnan toimenpiteet• osallistaa asiakkaita ja yhteistyökumppaneita hyvän asiakaskokemuksen määrittämiseen

Tuotanto- tai palveluprosessin toteuttaminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• tekee tarvittavat sopimukset tuotannon ja logistiikan hoitamisesta• optimoi tuotannon määrän ja varaston koon• seuraa asiakaspalautetta, palautuksia, reklamaatioita ja hävikkiä• noudattaa toimialaan liittyviä säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia• noudattaa työturvallisuuteen liittyviä säädöksiä, määräyksiä ja ohjeita

Tuotanto- tai palveluprosessin arviointi ja kehittäminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• hyödyntää tuotantoon liittyviä raportteja ja tunnuslukuja seurannan välineenä • arvioi tuotantoprosessin kriittiset vaiheet asiakaskokemuksen ja yrityksen toiminnan kannalta • seuraa tuotantoprosessin laatua ja tehokkuutta • mittaa ja seuraa tuotanto- tai palveluprosessin ympäristövaikutuksia • kehittää prosessia seurantatiedon pohjalta ja tavoitteiden mukaisesti • varautuu kysynnän vaihteluihin

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla, toteuttamalla, seuraamalla ja kehittämällä yrityksen tuotantoprosessia. Tuotantoprosessi voi liittyä tuotteen tai palvelun tuottamiseen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.6. Tuotteiden ja palvelujen kehittäminen, 50 osp (106676)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- tunnistaa ja analysoi asiakastarpeita
- tekee kehittämiseen liittyviä kannattavuuslaskelmia
- kehittää palvelua tai tuotetta yhteistyössä
- kerää palautetta ja arvioi palvelua tai tuotetta

Arviointi

Asiakastarpeiden tunnistaminen ja analysointi	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• toimii asiakkaiden parissa asiakaslähtöisesti ja innovatiivisesti • kartoittaa ja analysoi asiakkaiden tarpeita ja ostokäyttäytymistä • tunnistaa palvelun tai tuotteen kehittämistarpeita hyödyntämällä asiakas-, kilpailija- ja markkinatietoa • hyödyntää digitaalisuutta tiedon hankinnassa • valitsee kehittämiskohteen ja määrittää arvolupauksen • asettaa kehitettävälle palvelulle tai tuotteelle tavoitteet ja mittarit • tunnistaa kehittämiskohteeksi valittuun palveluun tai tuotteeseen liittyvät muut keskeiset toimijat • ottaa kehittämistyössä huomioon säädökset, patentit ja tuotesuojauksen • määrittelee palvelun tai tuotteen vastuullisuustavoitteet

Kehittämiseen liittyvien kannattavuuslaskelmien tekeminen

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit

- laskee kehittämistyön edellyttämiä resursseja ja kannattavuutta
- laskee hinnan ja kysynnän muutoksen vaikutuksia kannattavuuteen
- tarkistaa kehittämistyön muutosten pohjalta yrityksen vuositavoitteet

Kehittää palvelua tai tuotetta yhteistyössä

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit

- suunnittelee ja käynnistää palvelun tai tuotteen kehittämisprosessin
- kehittää palvelua tai tuotetta ottamalla huomioon asiakkaiden tarpeet ja liiketoiminnan tavoitteet
- tunnistaa mahdollisuudet hyödyntää kiertotalouden tai jakamistalouden ratkaisuja
- syventää asiakasymmärrystä soveltuvin menetelmin esimerkiksi havainnoiden ja haastatellen asiakkaita
- osallistaa asiakkaat ja muut kumppanit palvelun tai tuotteen testaamiseen ja pilotoimiseen
- suunnittelee palvelu- tai tuoteratkaisut niin, että ne tuottavat tavoitellun asiakaskokemuksen

Palautteen kerääminen ja palvelun tai tuotteen arvioiminen

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit

- hyödyntää testauksessa ja pilotoinnissa saatua tietoa palvelun tai tuotteen kehittämiseksi
- suunnittelee keinot arvioida palvelua tai tuotetta ja kerätä siitä jatkuvaa palautetta
- jatkokehittää palvelua tai tuotetta keräämänsä tiedon perusteella
- hyödyntää digitaalisia välineitä palautteen keräämisessä tai koostamisessa

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä kehittämällä uutta tai olemassa olevaa palvelua tai tuotetta tavoitteellisesti. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.7. Yrityskaupan suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp (106671)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- arvioi omia liiketoimintaan liittyviä kiinnostuksen kohteitaan
- kartoittaa ostettavissa olevia yrityksiä ja verkostoituu asiantuntijoiden kanssa
- laatii toimenpidesuunnitelman yrityskaupan toteuttamiseksi
- toteuttaa yrityskaupan
- ottaa yrityksen haltuun ja varmistaa toiminnan jatkuvuuden

Arviointi

Omien liiketoimintaan liittyvien kiinnostuksen kohteiden arvioiminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• arvioi realistisesti mitkä toimialat ja yritykset ovat kiinnostavia yrityksen perustamisen tai oman liiketoiminnan kehittämisen näkökulmasta• arvioi omaa osaamistaan suhteessa ostettavan yrityksen toimialaan ja toimintaan• tekee perustellun valinnan toimialasta ja kartoitettavista yrityksistä

Ostettavissa olevien yritysten kartoittaminen ja asiantuntijoiden kanssa verkostoituminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• selvittää asiantuntijoiden avulla myynnissä olevia yrityksiä• kartoittaa itsenäisesti verkossa olevan tarjonnan käyttäen hakukoneita• on suoraan yhteydessä kiinnostaviin yrityksiin• verkostoituu yrityskaupan toteuttamisessa tarvittavien asiantuntijoiden kanssa

Toimenpidesuunnitelman laatiminen yrityskaupan toteuttamiseksi	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• tunnistaa erilaiset yrityskaupan muodot• selvittää yrityskaupan rahoittamisvaihtoehtoja• selvittää tarvittavan osaamisen siirtyminen• arvioi ostettavan yrityksen menestymismahdollisuuksia asiantuntijan kanssa• arvioi ostettavan yrityksen toiminnan vastuullisuutta kestävän kehityksen näkökulmasta• arvioi yrityskauppaan liittyvät riskit• arvioi ostettavan yrityksen liiketoiminnan soveltuvuutta suhteessa omaan liiketoimintaan• laatii tai päivittää liiketoimintasuunnitelman ottamalla huomioon omistajavaihdoksen vaikutukset liiketoimintaan ja toimintakulttuuriin

Yrityskaupan toteuttaminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• huolehtii yrityskauppaan liittyvästä tarjousmenettelystä ja aiesopimuksesta• laatii tarvittavat yrityskauppasopimukset asiantuntijoiden kanssa• huolehtii ostettavan kohteen tarkastuksesta (due diligence)• hankkii tarvittavan rahoituksen

Yrityksen haltuunotto ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen

Opiskelija

Hyväksyty
suorituksen kriteerit

- varmistaa kaikkien sopimusten siirtymisen
- sitouttaa keskeiset sidosryhmät yrityskaupasta aiheutuviin muutoksiin
- laatii viranomaisilmoitukset
- toteuttaa osaamisensiirron ja tiedonvaihdon myyjän ja ostajan välillä tarkoituksenmukaisella tavalla
- varmistaa asiakaskunnan siirtymisen
- kehittää toimintakulttuuria strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla ja toteuttamalla yrityskaupan tarvittavia asiantuntijoita hyödyntäen. Yrityskaupan toteuttamiseen ja yrityksen haltuunottoon liittyvä osaaminen voidaan osoittaa suunnittelemalla konkreettisesti näihin liittyvät käytännön toimenpiteet. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.8. Verkkokaupan perustaminen ja kehittäminen, 50 osp (106680)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- suunnittelee verkkokauppaliiketoimintaa
- perustaa verkkokaupan
- kehittää verkkokauppaa ja kasvattaa myyntiä

Verkkokauppaliiketoiminnan suunnittelu	
Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	tunnistaa verkkokauppaliiketoiminnan menestystekijöitä ja omat kilpailuedut kartoittaa verkkokaupan toimintaympäristöä ja tekee kilpailija-analyysin määrittelee asiakaslupauksen tunnistaa verkkokaupan toimintamallin ympäristönäkökohdat minimoi pakkauksista, logistiikasta, tuotteiden palautuksesta ja hävikistä aiheutuvat ympäristövaikutukset määrittelee sisältöstrategian bränditavoitteiden pohjalta määrittelee verkkokaupan tavoitteet ja mittarit lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ymmärtää verkkoliiketoiminnan kasvun ja kannattavuuden osatekijöiden riippuvuudet (kävijät x konversio x keskiostos x kate) suunnittelee tuotevalikoiman, tuoteryhmittelyt ja kärkituotteet suunnittelee asiakaspalvelu-, tilausten vastaanotto-, tilausten toimitus- ja tuotepalautusprosessit kartoittaa verkkokauppa-alustoja hyödyntää strategista, teknistä ja luovan suunnittelun asiantuntijuutta valitsee verkkokaupan kumppanit logistiikkaan, maksuliikenteeseen, kirjanpitoon ja markkinointiin selvittää nettikaupan perustamisen ja ylläpidon kustannukset selvittää verkkokauppaa koskevan lainsäädännön ottaa tavaratoimittajien valinnassa eettisyyden ja ympäristövastuullisuuden huomioon

Verkkokaupan perustaminen	
Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	ottaa käyttöön tavoitteisiin sopivan teknologisen ratkaisun määrittelee verkkokaupan rakenteet ja ostopolut perustaa verkkokaupan ja luo sivuston sisällöt toteuttaa verkkokaupan graafisen ilmeen visuaalisten tavoitteiden mukaisesti luo tuoteryhmät ja tuotekuvaukset varmistaa tuotteiden saatavuuden ja logistiikan suunnittelee verkkokaupan muun markkinoinnillisen sisällön viestii tuotteiden ja toimintatapojen vastuullisuudesta testaa verkkokaupan toiminnallisuuden hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita

Verkkokaupan kehittäminen ja myynnin kasvattaminen

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• seuraa kävijä- ja myyntidataa analytiikkaa hyödyntämällä• kasvattaa kävijämäärää hyödyntäen hakukoneoptimointia ja sosiaalinen median mahdollisuuksia• kerää säännöllisesti asiakaspalautetta ja tunnistaa avainasiakkaat• huolehtii ostamisen helppoudesta käytettävyyden ja hyvän asiakaskokemuksen varmistamisella• mahdollistaa lisä- ja ristiinmyynnin markkinoinnin ja verkkosivuston kehittämisen avulla• ohjaa asiakaspolkua tuotekuvausten ja -tarjousten avulla• toteuttaa tulosperusteista myyntiä ja markkinointikampanjoita• johtaa päivittäistä myyntiä nopealla reagoinnilla ja kampanjoilla• huolehtii kustannustehokkaasta varastonhallinnasta ja tarvittavista ostotoimista• kehittää tarjontaa, varastointia, jakelua ja palautuskäytäntöjä ylimääräisten kuljetuksien ja materiaalihukan välttämiseksi

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla verkkoliiketoimintaa ja perustamalla verkkokaupan hyödyntäen tarvittaessa asiantuntijoita. Opiskelija kehittää verkkokauppaa ja kasvattaa myyntiä tavoitteellisesti. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.9. Liiketoiminnan osa-alueen digitalisointi, 50 osp (106679)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- tunnistaa digitalisoitavat liiketoimintaprosessit
- suunnittelee liiketoiminnan osa-alueen digitalisoinnin
- toteuttaa liiketoiminnan osa-alueen digitalisoinnin
- arvioi liiketoiminnan osa-alueen digitalisoinnin tuottamia hyötyjä

Arviointi

Tunnistaa digitalisoitavat liiketoimintaprosessit	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• kuvaa pääpiirteissään liiketoiminnan osa-alueita prosesseina• hankkii tarvittavaa lisätietoa digitalisaation mahdollisuuksista• arvioi mitä toimintoja kannattaa digitalisoida• arvioi minkälaista asiantuntija-apua muutoksessa tarvitaan

Liiketoiminnan osa-alueen digitalisoinnin suunnitteleminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• hyödyntää tarvittavia asiantuntijoita suunnittelussa • osallistaa tarvittaessa asiakkaita muutoksen suunnitteluun • tunnistaa digitalisoinnin mahdollisuudet liiketoiminnan ympäristövaikutusten vähentämisessä ja hyödyntää niitä toiminnan suunnittelussa • määrittää realistiset tavoitteet, aikataulut, toimenpiteet ja resurssit muutosten toteuttamiseksi • ottaa huomioon tarvittavan integraation muihin järjestelmiin • suunnittelee tarvittavan teknologian testauksen • määrittää tavoitellun toiminnan laatukriteerit • tunnistaa riskit ja suunnitelee toimenpiteet riskien välttämiseksi • tiedottaa tarvittaessa sidosryhmiä muutoksen tavoitteista

Liiketoiminnan osa-alueen digitalisoinnin toteuttaminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• tekee suunnitelmallisesti yhteistyötä asiantuntijoiden ja asiakkaiden kanssa • arvioi säännöllisesti työn etenemistä ja puuttuu tarvittaessa poikkeamiin • viestii vuorovaikutteisesti keskeisille sidosryhmille muutoksesta • arvioi strategisten suunnitelmien päivittämistarvetta

Liiketoiminnan osa-alueen digitalisoinnin tuottamien hyötyjen arvioiminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• arvioi tavoiteltuja digitalisoinnin tuottamia hyötyjä lyhyen ja pitkän aikavälin näkökulmasta tarkasteltuna • ottaa huomioon asiakaskäyttäytymisen muuttumiseen varattavan ajan • viestii asiantuntevasti tuloksista keskeisille sidosryhmille • arvioi tarvittavaa kehittämistyötä toiminnan edelleen kehittämiseksi • laatii tarvittaessa ohjeistuksen ja koulutuksen käyttöönottoon liittyen

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla ja toteuttamalla liiketoiminnan osa-alueen digitalisoinnin tarvittavia asiantuntijoita hyödyntäen. Opiskelija arvioi digitalisaation tuottamia hyötyjä lyhyen ja pitkän aikavälin näkökulmasta tarkasteltuna. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.10. Neuvontatehtävissä toimiminen, 50 osp (106670)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- suunnittelee asiakaslähtöistä neuvontaa
- toteuttaa asiakaslähtöistä neuvontaa

- arvioi neuvontatyössä onnistumista ja kehittää neuvontaosaamistaan

Arviointi

Asiakslähtöisen neuvonnan suunnittelu	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• kartoittaa kokonaisvaltaisesti asiakkaan tilanteen ja selvittää neuvontatarpeen • hankkii ja analysoi neuvonnassa tarvittavaa tietoa • laatii neuvontaan liittyvän materiaalia • selvittää tarvittavia verkostoja ja asiantuntijapalveluita

Asiakslähtöisen neuvonnan toteuttaminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• toimii yhteistyökykyisesti neuvontatilanteissa ja verkostoissa • luo ja hoitaa asiakkuuksia suunnitelmallisesti • kertoo asiakkaalle tarvekartoituksen tuloksista • keskustee asiakkaan kanssa erilaisista toimintavaihtoehdoista • neuvoo asiakasta yritystoiminnan ekologisen, eettisen, sosiaalisen ja taloudellisen vastuullisuuden parantamisessa • sopii asiakkaan kanssa etenemisestä • käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja sovelluksia sekä digitaalisia palveluja • toimii säädösten, määräysten ja ohjeiden mukaisesti • noudattaa tietosuoja- ja salassapitosäädöksiä • noudattaa työturvallisuusohjeita • toimii ergonomisesti • tuntee työsuojelun käytännöt omalla toimialalla • viestii asiakslähtöisesti kirjallisesti ja suullisesti erilaisissa tilanteissa • toimii vuorovaikutustilanteissa suomen tai ruotsin kielellä ja neuvontatyössä edellytetyllä vieraalla kielellä • toimii laatutavoitteiden, kestävän kehityksen ja eettisten periaatteiden mukaisesti

Neuvontatyössä onnistumisen arviointi ja neuvontaosaamisen kehittäminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• kerää monipuolisesti palautetta neuvontatehtävissä onnistumisesta asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta • reflektoi ja arvioi saamaansa palautetta • kehittää ammatillista osaamistaan suunnitelmallisesti ottamalla huomioon tarvittavat tiedot ja taidot sekä oma työhyvinvointi

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla ja toteuttamalla asiakslähtöistä neuvontaa ja siihen liittyvää tiedonhankintaa. Opiskelija arvioi neuvontatyössä onnistumistaan ja kehittää osaamistaan suunnitelmallisesti. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.11. Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 50 osp (106696)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- suunnittelee projektin
- toteuttaa projektin
- raportoi projektin tulokset

Arviointi

Projektin suunnittelu	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• määrittelee realistiset tavoitteet, aikataulut, toimenpiteet ja tarvittavat resurssit• määrittelee laatukriteerit yrityksen tavoitteiden mukaisesti• tunnistaa riskit ja suunnittelee toimenpiteet riskien välttämiseksi• hankkii tarvittavaa taustatietoa eri lähteistä• hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoiden osaamista• käyttää tarkoituksenmukaisesti projektinhallinnan välineitä• tiedottaa asiakaslähtöisesti projektista

Projektin toteuttaminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• organisoii resurssit ja vastuuttaa tehtävät suunnitelman mukaisesti• seuraa säännöllisesti työn etenemistä• puuttuu ripeästi poikkeamiin ja tekee tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä• raportoi tuloksista, resursseista ja aikataulusta suunnitelman mukaisesti• viestii vuorovaikutteisesti keskeisille sidosryhmille edistymisestä

Projektin tulosten raportointi	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• raportoi selkeästi tulokset ja resurssien käytön• arvioi toteutumista ja tulosten hyödynnettävyyttä• viestii asiantuntevasti tuloksista keskeisille sidosryhmille• esittää tarvittavia kehittämistoimenpiteitä• laatii tarvittaessa ohjeistuksen tulosten käyttöönotosta

2.12. Yritystoiminnan analysointi ja kehittäminen, 50 osp (106673)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- arvioi ja kehittää omia edellytyksiään toimia yrittäjänä

- analysoi ja kehittää liiketoimintaa
- rakentaa kestävästä tulevaisuudesta liiketoimintaa
- arvioi digitalisaation merkityksen liiketoiminnalle
- päivittää liiketoimintasuunnitelman laskelmineen
- tekee liiketoiminnan kehittämiseksi tarvittavat toimenpiteet

Arviointi

Arvioida ja kehittää omia edellytyksiään toimia yrittäjänä	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• arvioi yritystoiminnassa edellytettyä osaamista ja omaa osaamista • kerää palautetta toiminnastaan ja osaamisestaan • kehittää ammatillista osaamistaan ottamalla huomioon tarvittavat tiedot ja taidot sekä oma työhyvinvointi

Liiketoiminnan analysointi ja kehittäminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• arvioi liikeidea • ottaa huomioon brändinhallinnan mahdollisuudet • arvioi toimintaympäristöä kilpailijoiden ja tulevaisuuden mahdollisuuksien näkökulmasta • kartoittaa uusia asiakkuuksia • analysoi liiketoiminnan eri osa-alueita, kuten myyntiä, markkinointia, asiakaspalvelua, tuotantoa ja logistiikkaa • analysoi yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta • arvioi liiketoiminnassa tarvittavia resursseja • arvioi verkostoyhteistyön mahdollisuudet • tekee päätöksiä ja asettaa tavoitteita liiketoiminnan kehittämiseksi

Kestävää tulevaisuutta rakentava liiketoiminta	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• tunnistaa oman toimialansa ekologisen, eettisen ja sosiaalisen vastuullisuuden näkökohdat • arvioi kestävästä kehityksen tulevaisuuden näkymiä ja sen pohjalta asiakkaiden tarpeiden muutosta • tunnistaa omat vaikutusmahdollisuutensa yrittäjänä ilmastonmuutoksen, muiden ympäristökysymysten ja luonnonvarojen ylikulutuksen ehkäisemisessä • arvioi ja kehittää liikeideaansa kestävästä tulevaisuuden rakentamisen näkökulmasta

Digitalisaation liiketoimintamerkituksen arvioiminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• selvittää toimialalla hyödynnettäviä digitalisaation mahdollisuuksia • selvittää digitalisaation hyödyntämiseen liittyviä tieto- ja kyberturvallisuusasioita • arvioi digitalisaation hyödyntämistä liiketoiminnan eri osa-alueilla • päättää digitalisaation hyödyntämisestä liiketoiminnan eri osa-alueilla

Liiketoimintasuunnitelman ja laskelmien päivittäminen	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• suunnitella liiketoiminnan eri osa-alueet ja talous tavoitteiden mukaisesti • suunnitella liiketoiminnassa tarvittavat resurssit • tunnistaa riskit ja varautuu niihin

Liiketoiminnan kehittämiseksi tarvittavat toimenpiteet	
Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	• valitsee, priorisoi ja käynnistää tarvittavat toimenpiteet • resursoi tarvittavat toimenpiteet • arvioi säännöllisesti toimenpiteiden tuloksia ja tekee tarvittaessa muutoksia • käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja sovelluksia sekä digitaalisia palveluja • noudattaa toimialaan liittyviä säädöksiä, määräyksiä ja ohjeita • noudattaa työturvallisuusohjeita • toimii ergonomisesti • tuntee työsuojelun käytännöt omalla toimialalla • viestii liiketoiminnastaan kirjallisesti ja suullisesti eri tilanteissa • toimii vuorovaikutustilanteissa suomen tai ruotsin kielellä ja yritystoiminnassa edellytetyllä vieraalla kielellä • toimii laatutavoitteiden, kestävän kehityksen ja eettisten periaatteiden mukaisesti • ottaa huomioon ympäristöasioiden hallinnan käytännöt omalla toimialalla

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä analysoimalla liiketoimintaa, päivittämällä liiketoimintasuunnitelman laskelmineen ja tekemällä liiketoiminnan kehittämiseksi tarvittavia tehtäviä. Työtehtävät voivat liittyä myös yrityskauppaan tai sukupolvenvaihdokseen. Opiskelija arvioi ja kehittää ammatillista osaamistaan.

Yritysneuvonnan tehtävissä ammattitaito osoitetaan analysoimalla kirjallisesti erilaisia päivitettyjä liiketoimintasuunnitelmia ja neuvomalla yrittäjää yrityksen kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

3. Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisala

Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisalan suorittaneella on osaamista arvioida edellytyksiään toimia yrittäjänä. Hän osaa laatia liiketoimintasuunnitelman ja suunnitella tarvittavat yhteistyöverkostot. Opiskelija osaa käynnistää yrityksen toiminnan ja kehittää omia yrittäjävalmiuksiaan.

4. Yritystoiminnan kehittämisen osaamisala

Yritystoiminnan kehittämisen osaamisalan suorittaneella on osaamista kehittää liiketoimintaa analysoimalla yrityksen nykytilaa ja toteuttamalla kehittämistoimenpiteitä tavoitteellisesti. Hän hyödyntää verkostoja ja kehittää omia yrittäjävalmiuksiaan.

5. Yritysneuvonnan osaamisala

Yritysneuvonnan osaamisalan suorittaneella on asiakaslähtöistä neuvontaosaamista ja liiketoimintaosaamista. Opiskelija arvioi erilaisia liiketoimintasuunnitelmia ja neuvoo yrityksen käynnistämiseen ja kehittämiseen liittyvissä asioissa. Opiskelija verkostoituu monipuolisesti ja hyödyntää tehtävissään eri alojen asiantuntemusta. Opiskelija kehittää omaa osaamistaan suunnitelmallisesti.